

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy J. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych 1975–1984. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 80,29%, zaś podstawa wymiaru 980,25 zł (80,29% x kwota bazowa 1.220,89 zł). Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił 22 lata, 6 miesięcy, 4 dni tj. 270 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 3 miesiące, 27 dni tj. 3 miesiące. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 106.730,03 zł. Wskazano, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego zakład nie uwzględnił okresów: od dnia 1 marca 1990 roku do dnia 14 maja 1990 roku, od dnia 1 lutego 1993 roku do dnia 6 lutego 1993 roku, od dnia 21 lutego 1994 roku do dnia 26 lutego 1994 roku, gdyż J. P. w tych okresach przebywał na urloпах bezpłatnych, zaś za okresy, za które nie udokumentowano wynagrodzeń (od 15 lipca 1968 roku do 3 lipca 1971 roku, od 2 sierpnia 1971 roku do 10 lutego 1973 roku, od 19 lutego 1973 roku do 24 kwietnia 1973 roku, od 6 maja 1975 roku do 31 grudnia 1977 roku) przyjęto minimalne wynagrodzenia obowiązujące w j.g.u. (decyzja – k. 24 - 25 akt kapitałowych)

W dniu 24 października 2017 r. wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji wskazując, że nie zgadza się z przyjętymi przez ZUS zarobkami za lata 1975, 1976, 1977. Wniósł o przyjęcie zarobków za wskazane lata na podstawie zeznań świadków. W uzasadnieniu wskazał, iż zakład pracy już nie istnieje i wnioskodawca nie ma możliwości pozyskania dokumentów dotyczących zarobków.(odwołanie – k. 2)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 3 listopada 2017 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie – k. 3)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. urodził się w dniu (...). (okoliczności bezsporne)

W okresie od 15 lipca 1968 r. do 3 lipca 1971 r. wnioskodawca był pracownikiem Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w P. zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera instalacji sanitarnych. (niesporne)

W okresie od 2 sierpnia 1971 r. do 10 lutego 1973 r. był zatrudniony w Miejskim Zarządzie Budynków Mieszkalnych w P. na stanowisku konserwatora – hydraulika. (niesporne)

Od 19 lutego 1973 r. do 31 maja 1984 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Zakładach (...) S. w P. (później w Zakładach (...) Spółce Akcyjnej).(niesporne)

Powyższy Zakład Pracy w dniu 12 kwietnia 1984 roku, w związku z ubieganiem się przez wnioskodawcę o rentę inwalidzką wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach, w których wskazał okres od marca 1983 r. do marca 1984 r. (zaświadczenie w aktach ZUS dot. renty)

W dniu 21 maja 2009 r. następca prawny tych zakładów – (...) Spółka Akcyjna w Ł. wystawiła wnioskodawcy zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wskazując wynagrodzenia roczne wnioskodawcy uzyskane w (...) Zakładach (...) S. w P. za okres od 1978 roku do 1984 roku. (zaświadczenie w aktach ZUS dot. renty)

Brak jest jakiegokolwiek dokumentacji płacowej wnioskodawcy z lat 1975-1977. (oświadczenie złożone na rozprawie)

Decyzją z dnia 28 września 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – II Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy J. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych 1975–1984. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 80,29%, zaś podstawa wymiaru 980,25 zł (80,29% x kwota bazowa 1.220,89 zł). Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił 20 lat, 6 miesięcy, 18 dni tj. 246 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 3 miesiące,

27 dni tj. 3 miesiące. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 99.341,88 zł. Wskazano, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego zakład nie uwzględnił okresów: od dnia 1 marca 1990 roku do dnia 14 maja 1990 roku, od dnia 1 lutego 1993 roku do dnia 6 lutego 1993 roku, od dnia 21 lutego 1994 roku do dnia 26 lutego 1994 roku, gdyż wnioskodawca w tych okresach przebywał na urlopach bezpłatnych, zaś za okresy, za które nie udokumentowano wynagrodzeń (od 15 lipca 1968 roku do 3 lipca 1971 roku, od 2 sierpnia 1971 roku do 10 lutego 1973 roku, od 19 lutego 1973 roku do 24 kwietnia 1973 roku, od 6 maja 1975 roku do 31 grudnia 1977 roku) przyjęto minimalne wynagrodzenia obowiązujące w j.g.u. (decyzja – k. 24 - 25 akt kapitałowych)

W dniu 4 października 2017 roku złożył wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego, kwestionując przyjęcie minimalnego wynagrodzenia osiągniętego przez niego w latach 1975-1977. (wniosek – k. 18-19 akt kapitałowych)

Wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dowodów w postaci dokumentów. (okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

W zakresie ustalenia wysokości zarobków w poszczególnych okresach Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zawartych w aktach ZUS. Pominął zeznania świadków A. H. i C. J., które to zeznania opierały się w dużej mierze na szacunkowych i niepewnych danych. Sam wnioskodawca w swoim przesłuchaniu nie był w stanie podać żadnych konkretnych kwot jego wynagrodzeń ze spornego okresu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. z dnia 7 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych,

wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6/.

Przyjąć, zatem trzeba, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c.

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę zeznań świadków i wnioskodawcy. Jednakże z przeprowadzonego postępowania nie wynikały żadne konkretne kwoty, same zeznania oparte były w dużej mierze na domniemaniach, zapewne z uwagi na odległy okres, jakiego dotyczyły. Nie mniej jednak Sąd nie mógł ich przyjąć za pewne, zaś wnioskodawca nie wykazał żadnych dokumentów na wykazanie swoich zarobków w spornym okresie.

W nawiązaniu do powyższego Sąd podkreśla, iż wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stale i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Stosownie zaś do treści art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów z

dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku w sprawie o sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z dnia 7 października 1998 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 244/98 (OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662), Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od dnia 1 lipca 1996 roku nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że wnioskodawca nie udowodnił wysokości swoich faktycznych zarobków w spornym okresie – w latach 1973-1975. Za dowód na tę okoliczność, z przyczyn wyżej opisanych, nie mogą być uznane zeznania świadków złożone w niniejszej sprawie. Z zeznań tych nie wynika bowiem w sposób pewny konkretna wysokość wnioskodawcy we wskazanym okresie. Dane przedstawione przez świadków zostały wskazane w sposób przybliżony, a nadto dotyczą tych osób, a nie wnioskodawcy.

Zatem skoro ubezpieczony nie był w stanie wykazać swoich zarobków w spornych okresach zatrudnienia, Sąd mając na uwadze ustalony stan faktyczny oraz powyższe rozważania uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia odwołania ubezpieczonego.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako niezasadne.